

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор

Національної академії

внутрішніх справ,

доктор юридичних наук, професор

Руслан СЕРБИН

ВИСНОВОК

Національної академії внутрішніх справ про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Гори Миколи Ігоревича «Інституційний механізм реалізації конституційного курсу на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації північноатлантичного договору», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право», затвердженої Вченою радою Національної академії внутрішніх справ від 25 жовтня 2022 року, протокол № 14

ВИТЯГ

з протоколу розширеного засідання кафедри конституційного права та прав людини від 15 травня 2026 року

Присутні:

кафедра конституційного права та прав людини: завідувач кафедри, доктор юридичних наук, доцент Халюк С.О. (голова засідання); професор кафедри, доктор юридичних наук, професор Осауленко А.О.; професор кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Піскун І.І.; доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Славна О.В.; доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Чеханюк Л.В.; аспірант заочної форми навчання Гора М.І.;

кафедра конституційного права ННПП: завідувач кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Сьох К.Я. (рецензент); професор кафедри, доктор юридичних наук, професор Колодій А.М. (науковий керівник); доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Тригубенко Г.В.; професор кафедри, кандидат юридичних наук, професор Лук'янець-Шахова В.С.; професор кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Калініченко О.Ф.; доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Куртакова Г.О.; доцент кафедри, кандидат юридичних наук Романенко Л.М.;

кафедра теорії, історії та філософії права: професор кафедри, доктор юридичних наук, доцент Тихомиров Д.О.; доцент кафедри, доктор юридичних наук Колодій О.А.; доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Лапка О.Я.

відділ організації наукової діяльності: провідний науковий співробітник відділу, кандидат юридичних наук, старший дослідник Бондар С.В.; головний

науковий співробітник відділу, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник Плугатар Т.А. (*рецензент*);

відділ аспірантури (ад'юнктури) і докторантури: доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України Тихонова О.В.

Були присутні 6 докторів наук та 12 кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації.

Порядок денний:

Обговорення дисертації аспіранта заочної форми навчання кафедри конституційного права та прав людини Гори Миколи Ігоревича «Інституційний механізм реалізації конституційного курсу на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації північноатлантичного договору» поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», щодо її рекомендації для попереднього розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді Національної академії внутрішніх справ.

Слухали:

Аспірант Гора М.І. доповів про результати дисертаційного дослідження. У доповіді було обґрунтовано насамперед актуальність обраної теми дисертаційної роботи, визначено мету, завдання, предмет та об'єкт дослідження, доведено до присутніх структуру роботи та основні її положення, сформулював та обґрунтував наукову новизну, теоретичне та практичне значення одержаних результатів дослідження.

Актуальність теми дисертаційного дослідження зумовлено тим, що сучасний етап розвитку української державності характеризується глибинними трансформаційними процесами, пов'язаними з утвердженням демократичних засад конституційного ладу, зміцненням принципу верховенства права та модернізацією системи публічної влади. Одним із ключових напрямів цих трансформацій є реалізація стратегічного курсу України на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та Організації Північноатлантичного договору.

Європейська та євроатлантична інтеграція протягом тривалого часу залишалася важливим напрямом зовнішньої політики України. Водночас після внесення змін до Конституції України у 2019 році, якими стратегічний курс держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору було закріплено на рівні Основного Закону, інтеграційний напрям розвитку держави набув нового конституційно-правового змісту.

Закріплення відповідних положень у статтях 85, 102 і 116 Конституції України визначило інтеграцію до Європейського Союзу та до Організації Північноатлантичного договору як стратегічний орієнтир діяльності Верховної Ради України, Президента України та Кабінету Міністрів України. Унаслідок цього європейська та євроатлантична інтеграція трансформувалася з політичної

декларації у конституційно визначений напрям розвитку держави, що передбачає формування відповідного інституційного механізму реалізації.

Актуальність теми дослідження посилюється умовами широкомасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України, що розпочалася у 2022 році. У цих умовах інтеграція України до європейського та євроатлантичного простору набуває важливого значення для забезпечення національної безпеки, зміцнення демократичного конституційного ладу, утвердження принципів верховенства права та захисту прав і свобод людини.

Отримання Україною статусу кандидата на вступ до Європейського Союзу у 2022 році, а також започаткування переговорного процесу щодо членства у ЄС створюють нові правові та інституційні передумови реалізації відповідного конституційного курсу. У зв'язку з цим особливого значення набуває дослідження інституційного механізму його реалізації, який охоплює діяльність органів державної влади, політичних партій та інших інститутів громадянського суспільства.

Незважаючи на значний науковий доробок у сфері європейської інтеграції України, питання інституційного механізму реалізації конституційного курсу на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору не отримало достатнього комплексного висвітлення у вітчизняній конституційно-правовій науці. Це зумовлює необхідність системного конституційно-правового дослідження відповідної проблеми.

У науковій літературі вже здійснювалися дослідження, присвячені конституційно-правовим аспектам європейської та євроатлантичної інтеграції України. Зокрема, у монографії В. Гомоная «Конституційно-правове забезпечення набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору» проаналізовано нормативні засади та конституційно-правові передумови інтеграційних процесів, а також окремі аспекти правового забезпечення відповідного стратегічного курсу держави. Водночас зазначене дослідження зосереджується переважно на питаннях конституційно-правового регулювання інтеграційної політики, тоді як проблема інституційного механізму реалізації конституційного курсу, що охоплює систему органів публічної влади, їхні функції, взаємодію та участь інститутів громадянського суспільства у забезпеченні інтеграційного процесу, потребує окремого комплексного конституційно-правового дослідження. Саме на аналізі інституційного виміру реалізації стратегічного курсу України на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору зосереджено дану дисертаційну роботу.

Отже, необхідність комплексного конституційно-правового дослідження інституційного механізму реалізації конституційного курсу України на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору зумовлена як потребами розвитку конституційно-правової науки, так і практичними завданнями вдосконалення діяльності органів державної влади та інститутів громадянського суспільства у сфері реалізації інтеграційної політики держави.

Метою дисертаційного дослідження є комплексний конституційно-правовий аналіз інституційного механізму реалізації конституційного курсу України на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору та формування науково обґрунтованих висновків, пропозицій та рекомендацій щодо його структури, особливостей функціонування та напрямів удосконалення.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

- проаналізувати стан та методологію наукового дослідження проблеми реалізації конституційного курсу України на членство в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору;
- розкрити зміст і конституційно-правову природу стратегічного курсу України на членство в ЄС та в Організації Північноатлантичного договору;
- дослідити нормативну регламентацію конституційного курсу України та у зарубіжних країнах на рівні Конституції України, законодавства та підзаконних актів;
- сформулювати авторську модель інституційного механізму реалізації конституційного курсу України на членство в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору.
- з'ясувати роль Верховної Ради України у механізмі реалізації конституційного курсу;
- визначити функції Президента України як гаранта реалізації конституційного курсу;
- проаналізувати діяльність Кабінету Міністрів України як суб'єкта забезпечення реалізації конституційного курсу;
- визначити роль інших державних органів у механізмі реалізації інтеграційної політики;
- дослідити значення права Українського народу на самовизначення як основи конституційного курсу;
- проаналізувати роль політичних партій та інших інститутів громадянського суспільства у реалізації стратегічного інтеграційного напрямку.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі реалізації конституційного курсу України на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору.

Предметом дослідження є інституційний механізм реалізації конституційного курсу України на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору.

Методологічну основу дисертаційного дослідження становить система філософських, загальнонаукових, та власне-юридичних методів наукового пізнання, застосованих у взаємозв'язку та взаємодоповненні.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у комплексному конституційно-правовому дослідженні інституційного механізму реалізації конституційного курсу України на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та Організації Північноатлантичного договору, що дозволило сформулювати низку нових наукових положень, висновків, пропозицій

та рекомендацій. Науковими результатами, що є новими або характеризуються певною мірою новизни та виносяться на захист, є такі:

уперше:

- обґрунтовано концепцію інституційного механізму реалізації конституційного курсу України на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору як багаторівневої поліцентричної системи, що функціонує на основі взаємодії нормативного, гарантійного, виконавчо-управлінського та функціонально-диференційованого сегментів;

- розроблено авторську структурно-функціональну модель інституційного механізму реалізації конституційного курсу, яка, на відміну від існуючих підходів, ґрунтується на його поліцентричній організації, функціональній диференціації та взаємодії елементів у межах системи стримувань і противаг;

- введено до наукового обігу поняття функціонально-диференційованого рівня інституційного механізму реалізації конституційного курсу та обґрунтовано його місце як самостійного елемента структури механізму, що забезпечує галузеву імплементацію, координацію та контроль інтеграційних процесів.

удосконалено:

- підходи до визначення правової природи конституційного курсу України, який запропоновано розглядати як елемент засад конституційного ладу, що має обов'язковий характер для органів державної влади;

- наукові положення щодо нормативної регламентації конституційного курсу, зокрема шляхом виокремлення конституційного, законодавчого, стратегічного та міжнародно-правового рівнів та уточнення їх функціонального призначення;

- характеристику ролі Верховної Ради України у механізмі реалізації конституційного курсу як суб'єкта нормативного забезпечення, правової конкретизації та легітимації інтеграційних процесів;

- підходи до визначення функцій Президента України як гаранта реалізації конституційного курсу, зокрема шляхом уточнення його стратегічно-орієнтаційної, координаційної, представницької та контрольної ролі;

- уявлення про Кабінет Міністрів України як суб'єкта забезпечення реалізації конституційного курсу, що здійснює організацію виконання державної політики у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції;

- визначення конституційно-правової природи стратегічного курсу України на членство в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору як комплексного явища, що поєднує ознаки конституційної цінності, принципу та функціонального елемента механізму державної влади;

- обґрунтування права Українського народу на самовизначення як функціональної конституційної основи реалізації інтеграційного курсу, визначаючи межі дискреції органів державної влади, забезпечуючи його легітимність та незворотність;

- наукові підходи до визначення ролі інших органів державної влади у механізмі реалізації інтеграційної політики з урахуванням їх функціональної спеціалізації.

дістало подальший розвиток:

- наукові положення щодо стану та методології дослідження проблеми реалізації конституційного курсу України, зокрема через систематизацію існуючих доктринальних підходів;
- періодизація розвитку конституційно-правової думки щодо європейського та євроатлантичного курсу України, що відображає еволюцію від програмно-декларативного до конституційно закріпленого рівня;
- положення щодо порівняльно-правового аналізу моделей конституційної регламентації інтеграційних процесів у державах-членах Європейського Союзу;
- підходи до визначення ролі політичних партій та інститутів громадянського суспільства у реалізації інтеграційного курсу;
- уявлення про інституційний механізм реалізації конституційного курсу як відкритої, динамічної та неієрархічної системи, що функціонує у взаємодії державних і недержавних суб'єктів.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що сформульовані в дисертації теоретичні положення, висновки та пропозиції мають прикладний характер і спрямовані на вдосконалення конституційно-правового забезпечення реалізації стратегічного курсу України на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та Організації Північноатлантичного договору.

Після закінчення доповіді здобувачу присутніми були поставлені наступні питання:

Осауленко А.О.: Підрозділ 1.1 дисертації у Вас присвячений стану та методології наукового дослідження конституційного курсу на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору. До яких висновків ви прийшли?

Відповідь: Дякую за запитання. Нами обгрунтовано, що сучасний стан наукового дослідження проблеми реалізації конституційного курсу України на членство в Європейському Союзі та Організації Північноатлантичного договору характеризується фрагментарністю та відсутністю цілісної теоретичної моделі його осмислення. Встановлено, що у вітчизняній конституційно-правовій науці сформувалися кілька відносно автономних підходів до розуміння правової природи відповідного курсу, які не інтегровані у єдину концепцію. Зокрема, конституційний курс розглядається як політична декларація стратегічного характеру, як конституційно-правовий принцип розвитку держави або як елемент засад конституційного ладу. Водночас виявлено наявність доктринальної асиметрії у дослідженні європейського та євроатлантичного напрямів інтеграції, що зумовлена відмінністю їх правової природи, рівнем нормативної визначеності та домінуванням різних наукових підходів. У дослідженні було систематизовано наукові підходи та обгрунтовано необхідність формування цілісної доктрини реалізації конституційного курсу..

Колодій О.А.: При дослідженні нормативної регламентації конституційного курсу України та у зарубіжних країнах на рівні Конституції України, законодавства та підзаконних актів, що ви можете виокремити?

Відповідь: Дякую за запитання. Аналіз конституцій держав-членів ЄС і НАТО

свідчить, що вони не закріплюють стратегічний курс на вступ у конституціях, а використовують адаптаційні механізми: передачу повноважень, парламентський і конституційний контроль, доктрини примату права ЄС і конституційної ідентичності. Виокремлено основні моделі співвідношення права ЄС і національного правопорядку (конституційно обмеженого примату, договірного примату, спеціальної регламентації, конституційного акта, процедурного делегування). Водночас членство в НАТО, як правило, не отримує спеціального конституційного закріплення і реалізується через загальні норми про міжнародні договори.

Доведено, що Україна сформувала унікальну випереджальну модель конституційної регламентації інтеграційного курсу, яка: закріплює стратегічну мету до набуття членства; надає їй статус конституційної норми; інституціоналізує обов'язок органів державної влади забезпечувати її реалізацію; інтегрує курс у систему засад конституційного ладу. Розвиток цієї моделі пройшов три стадії: програмно-декларативну, міжнародно-правову інституціоналізацію та конституціоналізацію стратегічної мети.

Славна О.В.: На праці яких вчених ви спиралися під час дослідження інституційного механізму реалізації конституційного курсу на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору?

Відповідь: Дякую за запитання. Доктринальну основу дослідження становлять праці відомих учених у галузі конституційного права, міжнародного права та теорії держави і права, зокрема М. Баймуратова, Ю. Барабаша, О. Батанова, Ю. Бисаги, О. Бориславської, В. Ковальчука, М. Козюбри, А. Колодія, О. Колодія, А. Крусян, В. Лемака, О. Марцеляка, В. Муравйова, О. Петришина, Р. Петрова, В. Погорілка, М. Савчина, А. Селіванова, О. Скрипнюка, Т. Слінько, О. Совгирі, П. Стецюка, В. Федоренка, В. Шаповала, С. Шевчука, О. Шпакович, Ю. Шемшученка та інших.

Головуючий: Є ще запитання? Немає. Переходимо до обговорення дисертації. Слово надається **науковому керівнику, доктору юридичних наук, професору Колодію А.М.**, який зазначив, що дисертація Гори М.І. присвячена комплексному конституційно-правовому дослідженню інституційного механізму реалізації конституційного курсу на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору.

Актуальність теми дослідження зумовлена тим, що сучасний етап розвитку української державності характеризується глибокими трансформаційними процесами, пов'язаними з утвердженням демократичних засад конституційного ладу, зміцненням принципу верховенства права, модернізацією системи публічної влади та послідовною інтеграцією України до європейського і євроатлантичного політико-правового простору. Європейська та євроатлантична інтеграція упродовж тривалого часу залишалися важливими політичними орієнтирами розвитку держави, однак після внесення змін до Конституції України у 2019 році вони набули нового правового змісту, перетворившись із політико-програмного напрямку на конституційно закріплений стратегічний курс.

Для досягнення поставленої мети і задач цієї дисертації Гора М.І. правильно визначив об'єкт, предмет і методи дослідження, які уміло використав при вирішенні конкретних проблем теоретичного та практичного характеру у своїй дисертації. Тому поставлені здобувачем завдання вирішені у результаті проведеного дослідження. Дисертант має високий рівень наукового розвитку та професійно грамотно володіє вибраним арсеналом дослідження, що в кінцевому результаті, дозволило логічно сформулювати наукову новизну цієї розробки.

Наукова новизна отриманих результатів полягає у комплексному конституційно-правовому дослідженні інституційного механізму реалізації конституційного курсу України на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та Організації Північноатлантичного договору, що дозволило сформулювати низку нових наукових положень, висновків, пропозицій та рекомендацій

Автором сформульовано низку положень, висновків і пропозицій, важливих у концептуальному значенні та нових для юридичної науки, принципів для успішного правозастосування.

У процесі дослідження опрацьовано достатню кількість наукових, законодавчих та емпіричних джерел.

Отримані висновки відрізняються обґрунтованістю. Дослідженню проблемних питань притаманний авторський підхід, наведення переконливих аргументів під час обґрунтування власної точки зору. Слід відзначити хороший літературний стиль, легкість сприйняття матеріалу, ілюстрування теоретичних положень узагальненими результатами емпіричних досліджень.

Дисертація є самостійною, завершеною роботою, написаною зрозумілою, юридично і літературно грамотною мовою. Оформлення дисертації відповідає встановленим МОН України вимогам.

Саме тому, вважаю, що дисертаційна робота Гори Миколи Ігоревича «Інституційний механізм реалізації конституційного курсу на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації північноатлантичного договору», має самостійний характер, є творчою працею, виконана на достатньому теоретичному рівні і свідчить про належну підготовку її автора, а тому дисертацію можна представити до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Головуючий: Є ще запитання? Немає. Переходимо до обговорення дисертації. Слово надається рецензентам.

Кандидат юридичних наук, доцент Сьох К.Я. Дисертаційне дослідження Гори Миколи Ігоревича «Інституційний механізм реалізації конституційного курсу на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації північноатлантичного договору» присвячене актуальному на сьогоднішній день питанню.

Під час проведення дослідження Гора М.І. використав ґрунтовну науково-теоретичну базу, яка містить значний масив наукових та нормативно-правових джерел, що стосуються теми дослідження. Це дозволило критично оцінити і

розвинути теоретичні положення, розроблені попередниками, визначити та врахувати сучасний стан правового регулювання відповідних суспільних відносин.

Дисертантом вдало визначено наукову новизну отриманих результатів дослідження, яка полягає у комплексному конституційно-правовому дослідженні інституційного механізму реалізації конституційного курсу України на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та Організації Північноатлантичного договору, що дозволило сформулювати низку нових наукових положень, висновків, пропозицій та рекомендацій.

За результатами проведеного дослідження запропоновано низку висновків, пропозицій та рекомендацій, які є логічним підсумком проведеної роботи.

Дисертація вирізняється системністю аналізу, глибоким теоретичним підґрунтям, широкою джерельною базою і чітким прикладним спрямуванням, що дозволяє розглядати її як вагомий внесок у комплексному конституційно-правовому дослідженні інституційного механізму реалізації конституційного курсу України на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та Організації Північноатлантичного договору.

Практичне значення отриманих результатів. Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що сформульовані в дисертації теоретичні положення, висновки та пропозиції мають прикладний характер і спрямовані на вдосконалення конституційно-правового забезпечення реалізації стратегічного курсу України на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та Організації Північноатлантичного договору.

Таким чином, дисертація Гори Миколи Ігоревича «Інституційний механізм реалізації конституційного курсу на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації північноатлантичного договору», загалом відповідає вимогам встановленим МОН України, а тому може бути рекомендована до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник Плугатар Т.А. відзначила високий науковий рівень дисертаційного дослідження Гори Миколи Ігоревича «Інституційний механізм реалізації конституційного курсу на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації північноатлантичного договору». Актуальність роботи не викликає сумнівів.

Надана на рецензування дисертаційна робота має чітку логічну структуру та зв'язок з науковими програмами і планами, темами, визначеними за замістом дисертації.

Сучасний етап розвитку української державності характеризується глибинними трансформаційними процесами, пов'язаними з утвердженням демократичних засад конституційного ладу, зміцненням принципу верховенства права та модернізацією системи публічної влади. Одним із ключових напрямів цих трансформацій є реалізація стратегічного курсу України на набуття

повноправного членства в Європейському Союзі та Організації Північноатлантичного договору.

Європейська та євроатлантична інтеграція протягом тривалого часу залишалася важливим напрямом зовнішньої політики України. Водночас після внесення змін до Конституції України у 2019 році, якими стратегічний курс держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору було закріплено на рівні Основного Закону, інтеграційний напрям розвитку держави набув нового конституційно-правового змісту.

Метою дисертаційного дослідження є комплексний конституційно-правовий аналіз інституційного механізму реалізації конституційного курсу України на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору та формування науково обґрунтованих висновків, пропозицій та рекомендацій щодо його структури, особливостей функціонування та напрямів удосконалення.

Методологічну основу дисертаційного дослідження становить система філософських, загальнонаукових, та власне-юридичних методів наукового пізнання, застосованих у взаємозв'язку та взаємодоповненні.

У дослідженні вдало, послідовно та системно викладено й розкрито визначені завдання. А тому, можна констатувати, що в результаті проведеного дослідження сформульовано й обґрунтовано низку положень і висновків, які можуть бути винесені на захист та публічно обговорені.

Висновки і рекомендації, сформульовані за змістом дисертації та публікацій здобувача, відрізняються важливим значенням для подальшого розвитку наукових досліджень.

На підставі вищевказаного можна зазначити, що дисертація Гори Миколи Ігоревича «Інституційний механізм реалізації конституційного курсу на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації північноатлантичного договору», подана на здобуття ступеня доктора філософії, є комплексним, оригінальним науковим дослідженням. В ній отримано нові науково обґрунтовані результати, що відрізняються новизною в постановці і вирішенні проблем досліджуваної проблематики. Дисертація відповідає спеціальності 081 – Право та вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (із змінами і доповненнями), та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44) та може бути подана до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь: доктор юридичних наук, доцент Тихомиров Д.О.; доктор юридичних наук, доцент Халюк С.О.;

доктор юридичних наук, професор Осауленко А.О.; доктор юридичних наук, професор Колодій А.М.; кандидат юридичних наук, професор Лук'янець-Шахова В.С.; кандидат юридичних наук, доцент Демиденко В.О.; кандидат юридичних наук, доцент Куртакова Г.О.; кандидат юридичних наук, доцент Лапка О.Я.; кандидат юридичних наук, доцент Славна О.В.; кандидат юридичних наук, доцент Тригубенко Г.В.; кандидат юридичних наук Романенко Л.М.; кандидат юридичних наук, доцентр Чеханюк Л.В.

Гора Микола Ігоревич висловив виступаючим та всім присутнім подяку за позитивну оцінку її дисертаційного дослідження, за висловлені побажання та професійні поради, що сприятимуть вдосконаленню змісту та форми дисертаційної роботи та корекції його подальших науково-дослідних планів.

На основі результатів обговорення присутні на засіданні вирішили запропонувати такий:

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Гори Миколи Ігоревича «Інституційний механізм реалізації конституційного курсу на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації північноатлантичного договору»

Дисертація Гори Миколи Ігоревича «Інституційний механізм реалізації конституційного курсу на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації північноатлантичного договору», яка подана на здобуття доктора філософії за спеціальністю 081 – Право, є цілісною, завершеною науковою працею.

Обґрунтування вибору теми дослідження. Сучасний етап розвитку української державності характеризується глибокими трансформаційними процесами, пов'язаними з утвердженням демократичних засад конституційного ладу, зміцненням принципу верховенства права та модернізацією системи публічної влади. Одним із ключових напрямів цих трансформацій є реалізація стратегічного курсу України на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та Організації Північноатлантичного договору.

Європейська та євроатлантична інтеграція протягом тривалого часу залишалася важливим напрямом зовнішньої політики України. Водночас після внесення змін до Конституції України у 2019 році, якими стратегічний курс держави на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору було закріплено на рівні Основного Закону, інтеграційний напрям розвитку держави набув нового конституційно-правового змісту.

Закріплення відповідних положень у статтях 85, 102 і 116 Конституції України визначило інтеграцію до Європейського Союзу та до Організації Північноатлантичного договору як стратегічний орієнтир діяльності Верховної

Ради України, Президента України та Кабінету Міністрів України. Унаслідок цього європейська та євроатлантична інтеграція трансформувалася з політичної декларації у конституційно визначений напрям розвитку держави, що передбачає формування відповідного інституційного механізму реалізації.

Актуальність теми дослідження посилюється умовами широкомасштабної збройної агресії Російської Федерації проти України, що розпочалася у 2022 році. У цих умовах інтеграція України до європейського та євроатлантичного простору набуває важливого значення для забезпечення національної безпеки, зміцнення демократичного конституційного ладу, утвердження принципів верховенства права та захисту прав і свобод людини.

Отримання Україною статусу кандидата на вступ до Європейського Союзу у 2022 році, а також започаткування переговорного процесу щодо членства у ЄС створюють нові правові та інституційні передумови реалізації відповідного конституційного курсу. У зв'язку з цим особливого значення набуває дослідження інституційного механізму його реалізації, який охоплює діяльність органів державної влади, політичних партій та інших інститутів громадянського суспільства.

Незважаючи на значний науковий доробок у сфері європейської інтеграції України, питання інституційного механізму реалізації конституційного курсу на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору не отримало достатнього комплексного висвітлення у вітчизняній конституційно-правовій науці. Це зумовлює необхідність системного конституційно-правового дослідження відповідної проблеми.

Доктринальну основу дослідження становлять праці відомих учених у галузі конституційного права, міжнародного права та теорії держави і права, зокрема М. Баймуратова, Ю. Барабаша, О. Батанова, Ю. Бисаги, О. Бориславської, В. Ковальчука, М. Козюбри, А. Крусян, В. Лемака, О. Марцеляка, В. Муравйова, О. Петришина, Р. Петрова, В. Погорілка, М. Савчина, А. Селіванова, О. Скрипнюка, Т. Слінько, О. Совгирі, П. Стецюка, В. Федоренка, В. Шаповала, С. Шевчука, О. Шпакович, Ю. Шемшученка та інших.

У науковій літературі вже здійснювалися дослідження, присвячені конституційно-правовим аспектам європейської та євроатлантичної інтеграції України. Зокрема, у монографії В. Гомоная «Конституційно-правове забезпечення набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору» проаналізовано нормативні засади та конституційно-правові передумови інтеграційних процесів, а також окремі аспекти правового забезпечення відповідного стратегічного курсу держави. Водночас зазначене дослідження зосереджується переважно на питаннях конституційно-правового регулювання інтеграційної політики, тоді як проблема інституційного механізму реалізації конституційного курсу, що охоплює систему органів публічної влади, їхні функції, взаємодію та участь інститутів громадянського суспільства у забезпеченні інтеграційного процесу, потребує

окремого комплексного конституційно-правового дослідження. Саме на аналізі інституційного виміру реалізації стратегічного курсу України на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору зосереджено дану дисертаційну роботу.

Отже, необхідність комплексного конституційно-правового дослідження інституційного механізму реалізації конституційного курсу України на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору зумовлена як потребами розвитку конституційно-правової науки, так і практичними завданнями вдосконалення діяльності органів державної влади та інститутів громадянського суспільства у сфері реалізації інтеграційної політики держави.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Дисертацію виконано з урахуванням положень Концепції Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу, затвердженої Законом України від 21 листопада 2002 року № 228-IV, Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, ратифікованої Законом України від 16 вересня 2014 року № 1678-VII, а також положень Хартії про особливе партнерство між Україною та Організацією Північноатлантичного договору від 9 липня 1997 року, які визначають правові засади співробітництва України з Організацією Північноатлантичного договору.

Дослідження також ґрунтується на положеннях Цілей сталого розвитку України на період до 2030 року, затверджених Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019, та Національної стратегії у сфері прав людини, затвердженої Указом Президента України від 24 березня 2021 року № 119/2021, що визначають стратегічні напрями розвитку держави, утвердження принципів демократії, верховенства права та інтеграції України до європейського та євроатлантичного простору.

Тема дисертаційного дослідження відповідає Тематиці наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок Міністерства внутрішніх справ України на 2020–2024 роки, затвердженій наказом МВС України від 11 червня 2020 року № 454, а також Основним напрямом наукових досліджень Національної академії внутрішніх справ на 2021–2024 роки, затвердженим рішенням Вченої ради Національної академії внутрішніх справ від 21 грудня 2020 року (протокол № 23). Тему дисертаційного дослідження затверджено на засіданні Вченої ради Національної академії внутрішніх справ 25 жовтня 2022 року (протокол № 14) та включено до переліку тем дисертаційних досліджень Національної академії правових наук України (№ 157, 2022 року).

Мета і завдання дослідження. Метою дисертаційного дослідження є комплексний конституційно-правовий аналіз інституційного механізму реалізації конституційного курсу України на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору та

формування науково обґрунтованих висновків, пропозицій та рекомендацій щодо його структури, особливостей функціонування та напрямів удосконалення.

Для досягнення поставленої мети визначено такі завдання:

- проаналізувати стан та методологію наукового дослідження проблеми реалізації конституційного курсу України на членство в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору;

- розкрити зміст і конституційно-правову природу стратегічного курсу України на членство в ЄС та в Організації Північноатлантичного договору;

- дослідити нормативну регламентацію конституційного курсу України та у зарубіжних країнах на рівні Конституції України, законодавства та підзаконних актів;

- сформулювати авторську модель інституційного механізму реалізації конституційного курсу України на членство в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору.

- з'ясувати роль Верховної Ради України у механізмі реалізації конституційного курсу;

- визначити функції Президента України як гаранта реалізації конституційного курсу;

- проаналізувати діяльність Кабінету Міністрів України як суб'єкта забезпечення реалізації конституційного курсу;

- визначити роль інших державних органів у механізмі реалізації інтеграційної політики;

- дослідити значення права Українського народу на самовизначення як основи конституційного курсу;

- проаналізувати роль політичних партій та інших інститутів громадянського суспільства у реалізації стратегічного інтеграційного напрямку.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у процесі реалізації конституційного курсу України на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору.

Предмет дослідження. Предметом дослідження є інституційний механізм реалізації конституційного курсу України на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору.

Методи дослідження. Методологічну основу дисертаційного дослідження становить система філософських, загальнонаукових, та власне-юридичних методів наукового пізнання, застосованих у взаємозв'язку та взаємодоповненні. Серед філософських методів наукового пізнання використано *діалектичний метод*, який застосовано для дослідження конституційного курсу України на членство в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору як правового явища, що перебуває у розвитку та відображає трансформаційні процеси української державності. За допомогою цього методу проаналізовано еволюцію інтеграційного курсу України – від політичного проголошення європейського вибору у 1990-х роках до його конституційного закріплення у 2019

році, а також обґрунтовано виокремлення етапу конституціоналізації інтеграційного курсу як нового періоду розвитку українського конституціоналізму. Зазначений метод застосовано під час дослідження становлення інтеграційної доктрини та періодизації її розвитку (підрозділ 1.1), а також при аналізі нормативного закріплення стратегічного курсу у Конституції України (підрозділ 1.2). Серед загальнонаукових методів дослідження використано *системний метод*, який застосовано для аналізу конституційного курсу як елементу системи засад конституційного ладу України та дослідження інституційного механізму його реалізації як складової механізму держави. Завдяки використанню цього методу інституційний механізм реалізації конституційного курсу розглянуто як цілісну систему взаємопов'язаних елементів органів державної влади та інститутів суспільства. Системний метод використано при дослідженні ролі державних органів у реалізації інтеграційного курсу (підрозділи 2.1–2.4) та при формуванні загальної моделі механізму реалізації конституційного курсу (висновки до розділів, загальні висновки). *Структурно-функціональний метод* застосовано для з'ясування внутрішньої структури інституційного механізму реалізації конституційного курсу та визначення функціонального призначення його окремих елементів. За допомогою цього методу досліджено роль Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України та інших державних органів у механізмі забезпечення інтеграційної політики держави, що дозволило визначити їхні функції, компетенцію та місце у відповідному механізмі (підрозділи 2.1–2.4). *Методи аналізу та синтезу* використано для дослідження інституційного механізму реалізації конституційного курсу. Метод аналізу застосовано для виокремлення його основних елементів, зокрема суб'єктів, їхніх повноважень та форм взаємодії. Метод синтезу використано для узагальнення отриманих результатів і формування цілісної теоретичної моделі механізму реалізації конституційного курсу України на членство в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору (розділи 2–3, загальні висновки). У дослідженні також використано логічні *методи індукції та дедукції*. Дедукція застосовувалася при переході від загальнотеоретичних положень конституціоналізму до аналізу конкретних конституційних норм, що визначають стратегічний курс на членство України в ЄС і в Організації Північноатлантичного договору (підрозділи 1.2, 2.1–2.4). Індукція використовувалася під час узагальнення результатів аналізу діяльності державних органів та інститутів суспільства з метою формування узагальненої моделі інституційного механізму реалізації інтеграційного курсу (розділ 3, загальні висновки). Серед власне-юридичних методів використано *формально-юридичний метод*, який застосовано для аналізу змісту положень Конституції України (зокрема статей 85, 102, 116), законодавства у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції та визначення нормативної природи стратегічного курсу України на членство в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору (підрозділ 1.2). *Метод тлумачення норм права* застосовано для з'ясування змісту конституційних положень, що визначають

стратегічний курс держави, а також для встановлення їхнього регулятивного значення для діяльності органів державної влади у сфері реалізації інтеграційної політики (підрозділ 1.2, підрозділи 2.1–2.3). *Порівняльно-правовий метод* використано для аналізу досвіду держав-членів Європейського Союзу щодо конституційного закріплення інтеграційних процесів та зіставлення його з українською моделлю конституційного регулювання стратегічного курсу (підрозділ 1.2, підрозділ 3.1). *Історико-правовий метод* застосовано для дослідження еволюції європейської та євроатлантичної інтеграції України, періодизації розвитку інтеграційної доктрини та аналізу етапів нормативного закріплення інтеграційного курсу (підрозділ 1.1).

Наукова новизна отриманих результатів полягає у комплексному конституційно-правовому дослідженні інституційного механізму реалізації конституційного курсу України на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та Організації Північноатлантичного договору, що дозволило сформулювати низку нових наукових положень, висновків, пропозицій та рекомендацій.

Науковими результатами, що є новими або характеризуються певною мірою новизни та виносяться на захист, є такі:

уперше:

- обґрунтовано концепцію інституційного механізму реалізації конституційного курсу України на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору як багаторівневої поліцентричної системи, що функціонує на основі взаємодії нормативного, гарантійного, виконавчо-управлінського та функціонально-диференційованого сегментів;

- розроблено авторську структурно-функціональну модель інституційного механізму реалізації конституційного курсу, яка, на відміну від існуючих підходів, ґрунтується на його поліцентричній організації, функціональній диференціації та взаємодії елементів у межах системи стримувань і противаг;

- введено до наукового обігу поняття функціонально-диференційованого рівня інституційного механізму реалізації конституційного курсу та обґрунтовано його місце як самостійного елемента структури механізму, що забезпечує галузеву імплементацію, координацію та контроль інтеграційних процесів.

удосконалено:

- підходи до визначення правової природи конституційного курсу України, який запропоновано розглядати як елемент засад конституційного ладу, що має обов'язковий характер для органів державної влади;

- наукові положення щодо нормативної регламентації конституційного курсу, зокрема шляхом виокремлення конституційного, законодавчого, стратегічного та міжнародно-правового рівнів та уточнення їх функціонального призначення;

- характеристику ролі Верховної Ради України у механізмі реалізації конституційного курсу як суб'єкта нормативного забезпечення, правової конкретизації та легітимації інтеграційних процесів;
- підходи до визначення функцій Президента України як гаранта реалізації конституційного курсу, зокрема шляхом уточнення його стратегічно-орієнтаційної, координаційної, представницької та контрольної ролі;
- уявлення про Кабінет Міністрів України як суб'єкта забезпечення реалізації конституційного курсу, що здійснює організацію виконання державної політики у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції;
- визначення конституційно-правової природи стратегічного курсу України на членство в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору як комплексного явища, що поєднує ознаки конституційної цінності, принципу та функціонального елемента механізму державної влади;
- обґрунтування права Українського народу на самовизначення як функціональної конституційної основи реалізації інтеграційного курсу, визначаючи межі дискреції органів державної влади, забезпечуючи його легітимність та незворотність;
- наукові підходи до визначення ролі інших органів державної влади у механізмі реалізації інтеграційної політики з урахуванням їх функціональної спеціалізації.

дістало подальший розвиток:

- наукові положення щодо стану та методології дослідження проблеми реалізації конституційного курсу України, зокрема через систематизацію існуючих доктринальних підходів;
- періодизація розвитку конституційно-правової думки щодо європейського та євроатлантичного курсу України, що відображає еволюцію від програмно-декларативного до конституційно закріпленого рівня;
- положення щодо порівняльно-правового аналізу моделей конституційної регламентації інтеграційних процесів у державах-членах Європейського Союзу;
- підходи до визначення ролі політичних партій та інститутів громадянського суспільства у реалізації інтеграційного курсу;
- уявлення про інституційний механізм реалізації конституційного курсу як відкритої, динамічної та неієрархічної системи, що функціонує у взаємодії державних і недержавних суб'єктів.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що сформульовані в дисертації теоретичні положення, висновки та пропозиції мають прикладний характер і спрямовані на вдосконалення конституційно-правового забезпечення реалізації стратегічного курсу України на набуття повноправного членства в Європейському Союзі та Організації Північноатлантичного договору. Отримані результати впроваджені та можуть бути використані у:

- *нормотворчій діяльності* – під час підготовки та вдосконалення законодавства України у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції, зокрема актів, спрямованих на імплементацію положень Конституції України

щодо стратегічного курсу держави на членство в Європейському Союзі та НАТО (акт впровадження Комітету з питань інтеграції України до Європейського Союзу 04-20/16-2026/34301 від 17.02.2026 р.);

– *правозастосовній діяльності органів державної влади* – у практичній діяльності Верховної Ради України, Президента України, Кабінету Міністрів України та інших органів державної влади під час формування і реалізації державної політики у сфері європейської та євроатлантичної інтеграції, а також під час розроблення стратегічних і програмних документів у цій сфері;

– *освітньому процесі* – під час викладання та вивчення навчальних дисциплін «Конституційне право України», «Порівняльне конституційне право», «Європейське право», «Право Європейського Союзу», а також під час підготовки підручників, навчальних посібників і методичних матеріалів (акт впровадження Національної академії внутрішніх справ від 20.03.2026 № 66-оп)

– *науково-дослідній роботі* – у подальших дослідженнях проблем конституційно-правового забезпечення європейської та євроатлантичної інтеграції України, розвитку інституційного механізму реалізації конституційного курсу держави на членство в Європейському Союзі та в Організації Північноатлантичного договору (акт впровадження Національної академії внутрішніх справ від 20.03.2026 № 67-нд).

Апробація матеріалів дисертації. Основні положення та висновки дисертації оприлюднені на круглих столах, науково-практичних конференціях, зокрема: «Право і правоохоронна діяльність: сучасний вимір і виклики глобалізації» (м. Київ, 1 грудня 2023 р.); «Вплив сучасної науки на права людини : матеріали науково-практичного круглого столу» (м. Київ, 8 грудня 2023 р.); «Сучасна доктрина юридичної практики та правоохорони» (м. Київ, 22 березня 2024 р.); «Актуальні питання реформування правової системи держави: теорія та практика» (м. Київ, 30 травня 2025 р.).

Публікації. Основні положення та результати дисертаційного дослідження викладено у восьми наукових працях, зокрема чотирьох статтях, опублікованих у вітчизняних наукових фахових виданнях, а також чотирьох тезах доповідей на науково-практичних конференціях, зокрема:

в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Гора М. І. Інституційні аспекти взаємодії органів державної влади в конституційному курсі на європейську та північноатлантичну інтеграцію України. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Юридичні науки.* 2023. № 5(68). С. 12–19. DOI: <https://doi.org/10.32689/2522-4603.2023.5.2>

2. Гора М. І. Стан наукового дослідження конституційного курсу на європейську та північноатлантичну інтеграцію України. *Наукові перспективи.* 2023. № 6 (36). С. 293–303 DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-6\(36\)-293-303](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2023-6(36)-293-303)

3. Гора М. І. Політичні партії та інші інститути громадянського суспільства у системі реалізації конституційного курсу на набуття повноправного членства України в Європейському союзі та в організації Північноатлантичного договору.

Правовий часопис Донбасу. 2025. № 4 (93). С. 17–27. DOI: <https://doi.org/10.32782/2523-4269-2025-93-17-27>

4. Гора М. І. Органи державної влади у механізмі реалізації європейського та євроатлантичного курсу України. *Право і суспільство.* 2026. № 1. С. 193–207 DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2026.1.2.26>

які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Гора М. І. Кабінет Міністрів України як суб'єкт забезпечення конституційного курсу на членство в ЄС і НАТО. *Право і правоохоронна діяльність: сучасний вимір і виклики глобалізації : матеріали круглого столу* (Київ, 1 груд. 2023 р.). Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2023. С. 51–54.

2. Гора М. І. Особливості конституційного курсу на європейську та північноатлантичну інтеграцію України : *Вплив сучасної науки на права людини : матеріали науково-практичного круглого столу* (Київ, 08 грудня 2023 року). Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2023. С. 43–47.

3 Гора М. І. Верховна Рада України у механізмі реалізації конституційного курсу на членство в ЄС і НАТО. *Сучасна доктрина юридичної практики та правоохорони : матеріали круглого столу* (Київ, 22 берез. 2024 р.). Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2024. С. 63–66.

4. Гора М. І. Президент України як гарант реалізації конституційного курсу на членство в ЄС і НАТО. *Актуальні питання реформування правової системи держави: теорія та практика : матеріали круглого столу* (Київ, 30 трав. 2025 р.). Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2025. С. 76–79.

Характеристика особистості здобувача. Гора Микола Ігорович, 1995 року народження, освіта вища – юридична, у 2020 році закінчив Національну академію внутрішніх справ за спеціальністю «Право» (диплом магістра). З вересня 2022 року по сьогоднішній день аспірант заочної форми навчання Національної академії внутрішніх справ.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана науковим стилем, українською мовою. Наукові положення, висновки та рекомендації викладені стисло, точно, ясно та просто, що забезпечує легкість і доступність їх сприйняття. Дисертація оформлена згідно з вимогами МОН України.

Структура дисертації відповідає меті, завданням, предмету дослідження і вимогам Міністерства освіти і науки України та складається із вступу, трьох розділів, які містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Відповідність дисертації встановленим вимогам і визначеній спеціальності. Інституційний механізм реалізації конституційного курсу на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації північноатлантичного договору є напрямом, який віднесено до спеціальності 081 – Право.

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Гори Миколи Ігоревича «Інституційний механізм реалізації конституційного курсу на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації північноатлантичного договору».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Гори Миколи Ігоревича відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами й доповненнями), наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами й доповненнями) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 (зі змінами й доповненнями).

3. Рекомендувати дисертацію Гори Миколи Ігоревича «Інституційний механізм реалізації конституційного курсу на набуття повноправного членства України в Європейському Союзі та в Організації північноатлантичного договору» до захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Результати голосування присутніх на засіданні докторів та кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації: за – 17, проти – немає, таких, що утримались – немає.

**Головуючий -
завідувач кафедри
конституційного права та прав людини
Національної академії внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, доцент**

Сергій ХАЛЮК